

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 370/2010-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. októbra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti T., s. r. o., B., zastúpenej advokátom Mgr. F. P., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sdo 8/2010 z 31. marca 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti T., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. júla 2010 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti T., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), doplnená podaním doručeným ústavnému súdu 5. augusta 2010, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Sdo 8/2010 z 31. marca 2010.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Daňový úrad B. rozhodnutím sp. zn. 651/230/25539/070 Mal., Hni., z 15. mája 2007 sťažovateľke (ktorá bola v tom čase spolumajiteľkou patentu spolu so spoločnosťou V., s. r. o.), nepriznal nadmerný odpočet dane z pridanej hodnoty v sume 973 650 Sk a určil jej daňovú povinnosť v sume 4 762 350 Sk. Dňa 30. decembra 2005 na základe zmluvy (§ 269 Obchodného zákonníka) došlo k odplatnému postupu práv na využívanie zdokonaleného technologického postupu úpravy mastenca spoluvlastníkom na sťažovateľku a vo faktúre bol uvedený základ dane 30 mil. Sk a daň z pridanej hodnoty v sume 5,7 mil. Sk, ktorú si sťažovateľka aj za IV. štvrťrok 2005 uplatnila v daňovom priznaní. Správca dane však neuznal odpočítanie dane z dôvodu, že patent nebol evidovaný v patentovom registri Úradu priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky a že predávajúca spoločnosť nie je tiež zapísaná v patentovom registri ako majiteľka patentu.

Správca dane preto upravil daňovú povinnosť za sledované zdaňovacie obdobie a zvýšil vlastnú daňovú povinnosť. Sťažovateľka považovala postup správcu dane za nesprávny a nezákonný, pretože správca dane nemal záujem prizvať do konania odborníkov podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov. Podľa správcu dane sťažovateľka ako spoluvlastníčka nepotrebovala nadobúdať ďalšie práva od predávajúcej spoločnosti, čím predmetnú faktúru z 30. decembra 2005 nepovažovala „za daňovo uznateľný výdavok“.

Tieto tvrdenia správcu dane podľa sťažovateľky však nijako nepreukazujú konkrétne porušenia zákona z jej strany, a preto v odvolaní proti rozhodnutiu správcu dane namietala, „že dodávateľovi predmetných práv vznikla daňová povinnosť v zmysle § 19, ods. 2, z. č. 222/2004 Z. z. v z. n. p., a to dňom dodania služby (zmluva o prevode práv zo dňa 30. 12. 2005)“, pričom o vzniku daňovej povinnosti dodávateľa svedčí aj „Platobný výmer“ správcu dane z 27. augusta 2007 „/právoplatnosť nadobudol dňa 2. 10. 2007/, ďalej, že

nebol porušený § 49, ods. 2, písm. a, cit. zákona, pretože sťažovateľ vyrobil upravený mastenec s využitím prijatej služby už v IV. štvrtroku 2005 za túto výrobu príjem ako platiteľ DPH a taktiež jeho následný vklad nadobudnutých práv do združenia podnikateľov T. /na základe zmluvy o združení/ je dôkazom použitia prijatej služby na dodávky tovaru, ako platiteľ, a dôkazom úmyslu realizovať v praxi projekt „Úpravy mastenca“ zo strany sťažovateľa.“

Sťažovateľka podala proti rozhodnutiu správcu dane odvolanie, o ktorom rozhodlo Daňové riaditeľstvo Slovenskej republiky, so sídlom v Banskej Bystrici, rozhodnutím sp. zn. I/221/10414-80736/2007/991909-r z 5. novembra 2007 tak, že potvrdilo prvostupňové rozhodnutie správcu dane. Toto rozhodnutie považovala za nezákonné, preto 14. januára 2008 podala „Žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia“. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) o nej rozhodol tak, že žalobu sťažovateľky zamietol rozhodnutím sp. zn. 23 S/8/2008 z 30. apríla 2008. Krajský súd podľa nej „Vec posúdil bez zohľadnenia na stanoviská platnej judikatúre ESD a rozhodol vo veci bez toho, aby konštatoval nesúlad stanovísk daňových orgánov s touto judikatúrou ESD /ktorá je záväzná pre SR/ a teda rozhodol tak, akoby nepotreboval zodpovedať prejudiciálne otázky vo veci“.

Dňa 21. júna 2008 sťažovateľka podala odvolanie proti rozsudku krajského súdu a najvyšší súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 5 Sžf 66/2008 z 22. septembra 2009 tak, že ho potvrdil „... bez toho, aby videl potrebu obrátiť sa na ESD s prejudiciálnymi otázkami, tak, ako to urobil NS SR vo veci pod sp. zn. 5 Sžf 88/2009, ktorá je svojim meritom veci obdobná...“.

Dňa 3. decembra 2009 sťažovateľka podala dovolanie proti rozsudku najvyššieho súdu, avšak najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Sdo/8/2010 z 31. marca 2010 «konanie o dovolaní zastavil z dôvodu jeho neprípustnosti...

Najvyšší súd SR zastavil konanie napriek tomu, že prvostupňový súd nesprávne právne posúdil vec, čo sťažovateľ považuje za odvolací, resp. dovolací dôvod podľa ustanovenia § 205, ods. 2, písm. f, O. s. p. ohliadnuc od toho, že prvostupňový súd má iba

možnosť a nie povinnosť predkladať prejudiciálne otázky na ESD. Najvyšší súd SR, ako súd proti rozhodnutiu ktorého nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je tento súd povinný predložiť vec „súdnemu dvoru“ prejudiciálne otázky a ktoré sú významné pre vynesenie rozsudku /čl. 234, tretí pododsek ZES/.

Povinnosť dodržiavať komunitárne právo vyplýva Slovenským súdom z čl. 144, ods. 1, Ústavy SR na základe ktorého sú sudcovia pri rozhodovaní viazaní aj medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7, ods. 2, Ústavy SR, t. j. zmluvou o EÚ, ZES ako aj ďalšími prameňmi primárneho práva Európskej únie. Okrem toho § 2, ods. 1 zákona č. 416/2004 Z. z. o úradnom vestníku EÚ ustanovuje nevyvrátiteľnú právnu domnienku znalosti právne záväzných aktov, ktoré boli v tomto úradnom vestníku uverejnené - vid' v spojitosti s § 121 O. s. p.

Podľa čl. 7, ods. 2 Ústavy SR relevantné pramene práva ES majú prednosť pred zákonmi SR. Podľa práva ES vnútroštátny súd musí predložiť prejudiciálnu otázku ESD vždy keď sa splnia podmienky určené právom ES, čo je aj náš prípad. Súd však v tejto veci konanie neprerušil /§109, ods. 1, písm. c/ O. s. p./, ESD prejudiciálne otázky nepredložil /hoci rozpor medzi rozhodnutím súdu a platnou judikatúrou ESD je evidentný/, čím podľa nášho názoru porušil čl. 46, ods. 1, Ústavy SR...

Keďže NS SR nepredložil prejudiciálne otázky na ESD, porušil tak právo sťažovateľa /účastníka konania/ na prístup k súdu... Súd porušil aj právo sťažovateľa na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadených zákonom /čl. 6, ods. 1 Dohovoru/.»

Nepriзнание nároku sťažovateľke „na odpočítanie dane z faktúry z 30. decembra 2005 od spoločnosti V. s. r. o. za odplatný prevod užívacích práv nemá oporu v Smernici Rady 2006/112/ES a zákone o dani z pridanej hodnoty...“ a výklad týchto hmotno-právnych predpisov je ústavne neakceptovateľný, pričom skutkové a právne závery najvyššieho súdu „sú arbitrárne, z ústavného hľadiska neudržateľné a majú za následok porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a ods. 2 Ústavy SR...“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Najvyšší súd SR Uznesením č. 1 Sdo 8/2010 z 31. 3. 2010 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a ods. 2 a čl. 48, ods. 1 Ústavy SR.

2. Najvyšší súd SR uznesením 1 Sdo 8/2010 z 31. 3. 2010 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

3. Uznesenie Najvyššieho súdu SR č. 1 Sdo/2010 z 31. 3. 2010 sa zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia...“.

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených buď v ústave, alebo v medzinárodnej zmluve o ľudských právach, pokiaľ o ich ochrane nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu, v tomto prípade všeobecných

súdiv rozhodujúcich v správnom súdnictve, nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 56/03, II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 66/08 a IV. ÚS 176/05).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

1. Vychádzajúc z petitu sťažnosti sťažovateľka namieta rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sdo/8/2010 z 31. marca 2010, ktorým najvyšší súd zastavil konanie o dovolaní proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžf 66/2008 z 22. septembra 2009. Týmto rozhodnutím najvyšší súd opierajúc sa i o judikatúru ústavného súdu (napr. II. ÚS 87/09 a IV. ÚS 208/08) okrem iného konštatoval, že *„niet žiadnych právnych pochyb o skutočnosti, že dovolanie je v správnom súdnictve neprípustné“*. Od tohto rozhodnutia sťažovateľka odvíja aj dodržanie dvojmesačnej lehoty na podanie sťažnosti, pretože jej bolo doručené 5. mája 2010.

V tomto prípade ústavný súd nezistil, že by odmietnutie dovolania sťažovateľky bolo nezlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Najvyšší súd aplikoval príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku upravujúce podmienky dovolacieho konania a zastavenie tohto konania ústavne konformným spôsobom, pri ich aplikácii nepoprel ich účel a zmysel, svoje rozhodnutie (poukazujúc aj na rozhodnutia ústavného súdu) náležite a zrozumiteľne odôvodnil a najmä jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo treba považovať dovolanie sťažovateľky za neprípustné. Podľa názoru ústavného súdu uvedený výklad najvyššieho súdu nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, ale z hľadiska ústavných aspektov za dostačujúci a akceptovateľný.

Ústavný súd sumarizujúc svoje závery k dosiaľ uvedenému ešte dodáva, že v civilnom dovolacom konaní dohliada najvyšší súd prostredníctvom inštitútu dovolania na procesnú čistotu a jednotnosť rozhodovania v súdnych konaniach, ktorých podstatou je v zásade spor o súkromné právo prerokúvaný od začiatku na všeobecnom súde, oproti tomu je správne súdnictvo preskúmaním zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy. Už správne súdnictvo je kontrolou inej sústavy, a tak zákonodarca nepovažoval za rozumné a účelné, aby kontrola verejnej správy bola ešte kontrolovaná prostredníctvom inštitútu dovolania. Okrem toho správne súdnictvo nemusí byť zjednocované prostredníctvom dovolania, pretože druhostupňové rozhodovanie najvyššieho súdu v správnom súdnictve už túto funkciu plní. V danej súvislosti nesmie byť máťúce, že správne a civilné súdnictvo sú zhodou historických okolností obsiahnuté v jednom procesnom kódexe. Vzhľadom na uvedené vylučuje ústavný súd možnosť, že by napadnutým uznesením najvyššieho súdu mohlo dôjsť k odmietnutiu spravodlivosti.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní nezistil žiadne skutočnosti signalizujúce možnosť porušenia základných práv sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto sťažnosť odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. Na druhej strane ústavný súd z odôvodnenia sťažnosti zistil, a je to nepochybné z argumentácie sťažovateľky, že jej námietky smerujú predovšetkým k nezákonnosti, resp. arbitrárnosti rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžf 66/2008 z 22. septembra 2009, ktorým zamietol jej odvolanie proti rozhodnutiu krajského súdu sp. zn. 23 S 8/2008 z 30. apríla 2008 pri preskúmvaní rozhodnutí daňových orgánov. Porušenie svojich práv vidí najmä v tom, že neuznanie jej nároku na odpočítanie dane nemá žiadnu oporu v Smernici Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty a ani v zákone č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov a tiež v tom, že výklad týchto hmotno-právnych predpisov v jej prípade bol ústavne neakceptovateľný, resp. bol v rozpore s judikatúrou „ESD“, pretože najvyšší súd mal konanie prerušiť a predložiť prejudiciálnu otázku na rozhodnutie „ESD“.

Ústavný súd v tejto súvislosti zistil, že rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžf 66/2008 z 22. septembra 2009 nadobudlo právoplatnosť ešte 6. novembra 2009 (doručené bolo jej právnomu zástupcovi) a sťažnosť sťažovateľky bola doručená ústavnému súdu až 8. júla 2010.

Z uvedeného vyplýva, že v čase, keď bola sťažnosť doručená ústavnému súdu, už nepochybné uplynula zákonom ustanovená dvojmesačná lehota na tento druh konania pred ústavným súdom.

V nijakom prípade sa teda nemožno stotožniť s názorom sťažovateľky, ktorá plynutie zákonnej lehoty odvíja iba od doručenia rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sdo 8/2010 z 31. marca 2010 (5. máj 2010), ktorým zastavil dovolacie konanie pre neprípustnosť, pretože týmto rozhodnutím už najvyšší súd nemohol spôsobiť porušenie označených práv, keďže iba správne a jasne v súlade s Občianskym súdnym poriadkom a judikatúrou ústavného súdu odmietol sťažovateľkou podané dovolanie, ktoré je v správnom súdnictve vylúčené.

Keďže sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02,

III. ÚS 55/02, III. ÚS 108/02) a ústavný súd lehotu na podanie sťažnosti ustanovenú v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde vo vzťahu k namietanému postupu najvyššieho súdu (ktorý vyplýval z odôvodnenia sťažnosti) v označenom konaní nepovažoval za zachovanú, odmietol ju v tejto časti ako podanú oneskorene.

3. Obdobne ústavný súd odmietol z tohto dôvodu aj tú časť sťažnosti, v ktorej sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 prvej vety ústavy, podľa ktorého „*nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi*“. Sťažovateľka tvrdí, že najvyšší súd mal predložiť Súdnemu dvoru ES prejudiciálnu otázku, a ak tak neurobil, porušil okrem iného aj jej základné právo na zákonného sudcu zaručené v čl. 48 ods. 1 ústavy.

Okrem toho, že sťažovateľka podala sťažnosť ústavnému súdu v tejto časti oneskorene, bližšie ani neodôvodnila, v čom vidí porušenie tohto práva. Z príloh pripojených k sťažnosti a predloženého namietaného rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžf 66/2008 z 22. septembra 2009 tiež nevyplýva, či sťažovateľka podala takýto návrh v odvolacom konaní, a takýto dôkaz o týchto skutočnostiach ústavnému súdu ani nepredložila. Ak tak neurobila, nemôže sa potom ani úspešne domáhať ochrany svojich práv na ústavnom súde.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci tým stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. októbra 2010